

Vår tids stora samhällsomdaning

Ett freds- och utvecklingsperspektiv på
den sociala hållbarhetens villkor i ett "glokaliserat" tillstånd

Regional utveckling i en värld i förändring

Inspel vid Reglabs Årskonferens 2016
Tylösand, 10.2.2016

Globaliseringens
globala avtryck
eller snarare uttryck

Institutionen för
Globala Politiska Studier
Hans.Abrahamsson@mah.se

Hans Abrahamsson

School of Global Studies
Hans.Abrahamsson@globalstudies.gu.se

När världen kommer till Göteborg
Kunskap om och Arbetssätt i **KAIROS**
Rättvisa och socialt hållbara Städer

MALMÖ HÖGSKOLA

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Gör Göteborg Jämlikt
– Hela staden för social hållbarhet

Den hållbara utvecklingens tre dimensioner

ekologiskt, ekonomiskt och socialt

FN (1992): RIO Summit – Environment & Development

Brundtland (1987): Our Common Future

- WHO (2008): Marmot – Closing the Gap in a Generation
- World Bank (2011): WDR – Conflict, Security and Development
 - UNDP (2011): Sustainability and Equity
- OECD (2012) Perspectives of global development – **social cohesion in a shifting** world
- IMF (2014): Redistribution, Inequality and Growth
- World Economic Forum (2014): Global Risks

United Nations (2015) Sustainable Development Goals (SDGs)

[2030 Agenda for Sustainable Development](#), .

Goal 11: Sustainable cities and communities
Make cities inclusive, safe, resilient and sustainable

Social hållbarhet

social sammanhållning och samhällelig motståndskraft
det handlar om *säkerhet/trygghet, mänskliga rättigheter* och *folkhälsa*

**Ett samhälles förmåga att hantera
komplexa samhällsproblem**

PARIS2015
COP21-CMP11

Den Stora Omdaningen i vår tid

Tre processer i samverkan som
flätar ihop det lokala med det globala

Globalisering

Ekonomi-öster/söderut/BRICS
Fördubbling globala arbetsmarknaden
Digitalisering och robotisering
Ökad rörlighet, ökade kontaktytor

**I den nya ekonomiska
geografin och dess
globala förädlingskedjor
minskar nationalstatens
betydelse – städer
allt viktigare**

**Samhällets ökade heterogenitet och
människors varierande
socio-ekonomiska förutsättningar**

**medför utmaningar för den
sociala tilliten och den sociala
hållbarheten på lokal nivå**

**Demokratis
uppgift**

**Intresse- och
värdegrunds-
konflikter**

**Att hitta verktyg för att
kunna leva tillsammans,
att lära sig dialogens konst**

**från multikulturell samexistens
till interkulturell samverkan**

Urbanisering

**Takten, klyftorna
det globala Syd i det globala nord**

Transnationell migration

**Människor i transit - med sina
vardagsliv på flera håll samtidigt**

**Att förbättra livschanser och
möjligheten att tillfredsställa
grundläggande behov**

**Samhället glider isär
och tappar sin förmåga
att hantera komplexa
samhällsproblem**

Var finns nyckeln ?
"nånannanism"

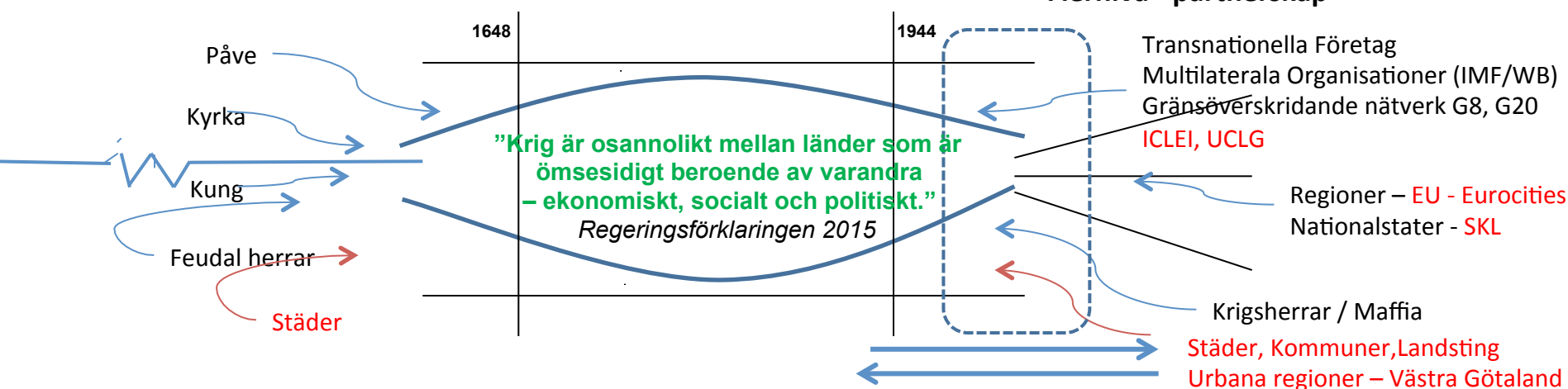

Den stora omdaningen i ett historiskt perspektiv
Globalisering, det politiska rummet
och nationalstatens förändrade roll

Fram t.o.m trettioåriga kriget
pre-Westfalisk Ordning
Disorder

Westfalisk Ordning
Government
Nationalstaten

Post-Westfalisk ordning
Governance
Flernivå - partnerskap

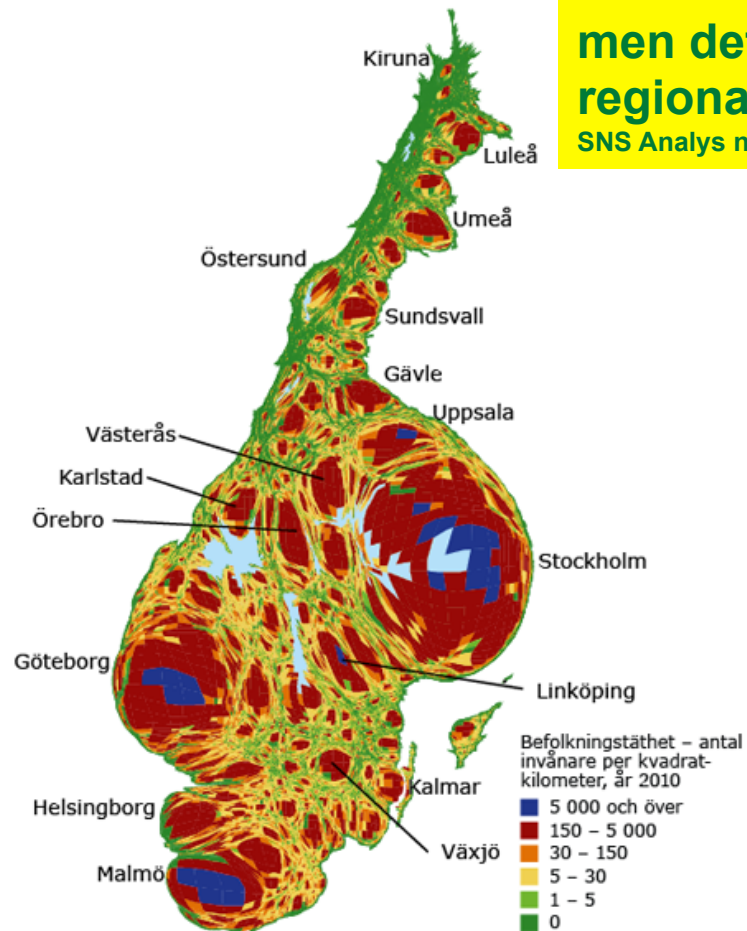

När **staten drar sig tillbaka** från det politiska rummet
ökar utrymmet för **urbana regioner** liksom för
städer och deras transnationella nätverk.

Den nya ekonomiska geografin – ekonomisk förnyelse
och tillväxt sker i storstadsregionen pga stordriftsfördelar

Minskat statligt stöd, överskottsmål, finansieringsgap

Städerna växer!

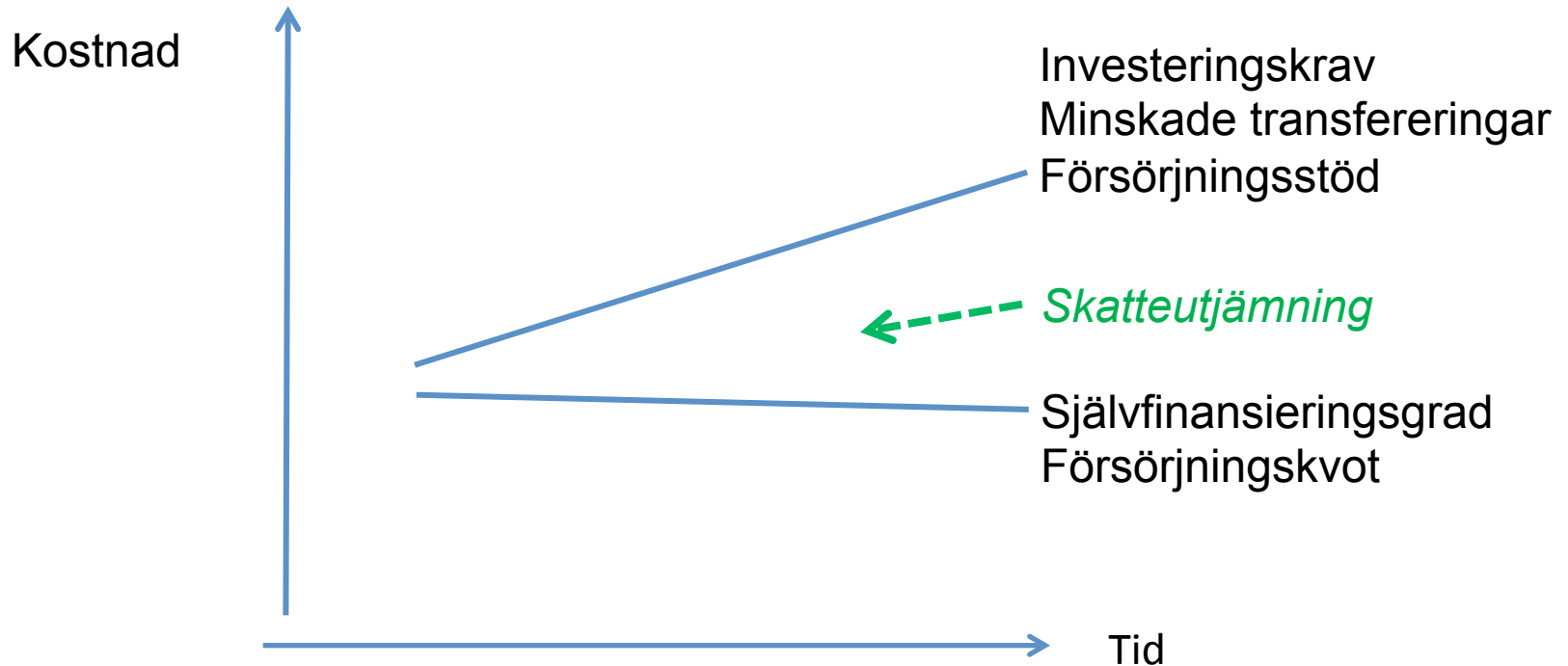
men det gör också den regionala ojämlikheten !!

SNS Analys nr 33 – Januari 2016

Den nya ekonomiska geografin

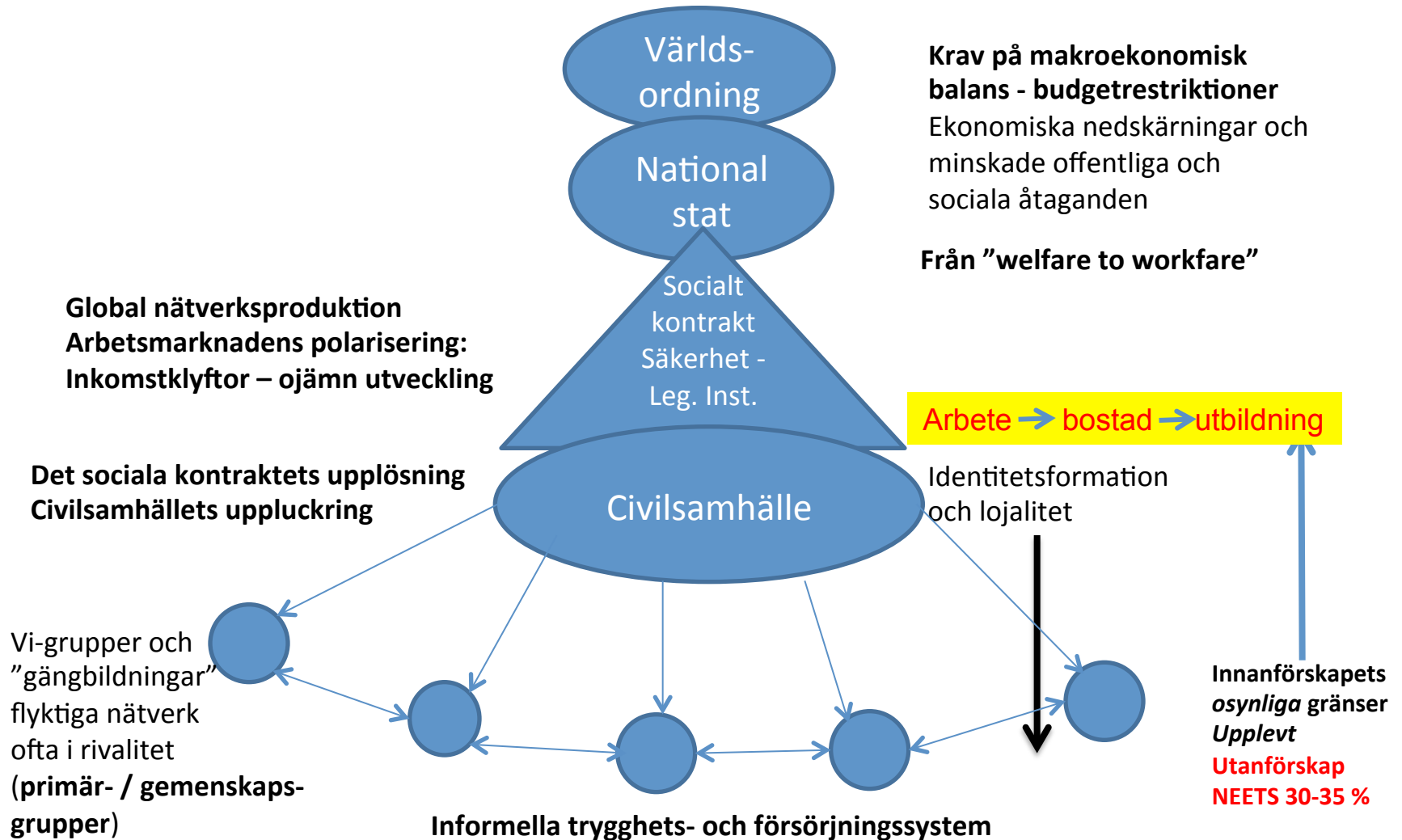
Tillväxt och kreativitet skapas i det urbana rummet

Men **priset** för **inträdesbiljetten** kan
skapa ett bekymmersamt **finansieringsgap**
som påverkar det **sociala kontraktet** och den **sociala tilliten**

**Tillsammans med utgiftstak och överskottsmål
ökar risken för nedskärningar och minskad välfärd**

*Statens förändrade roll och
minskat utrymme för välfärd utmanar
stadens sociala sammanhållning*

Utanförskapets onda cirklar

Trångbodhet

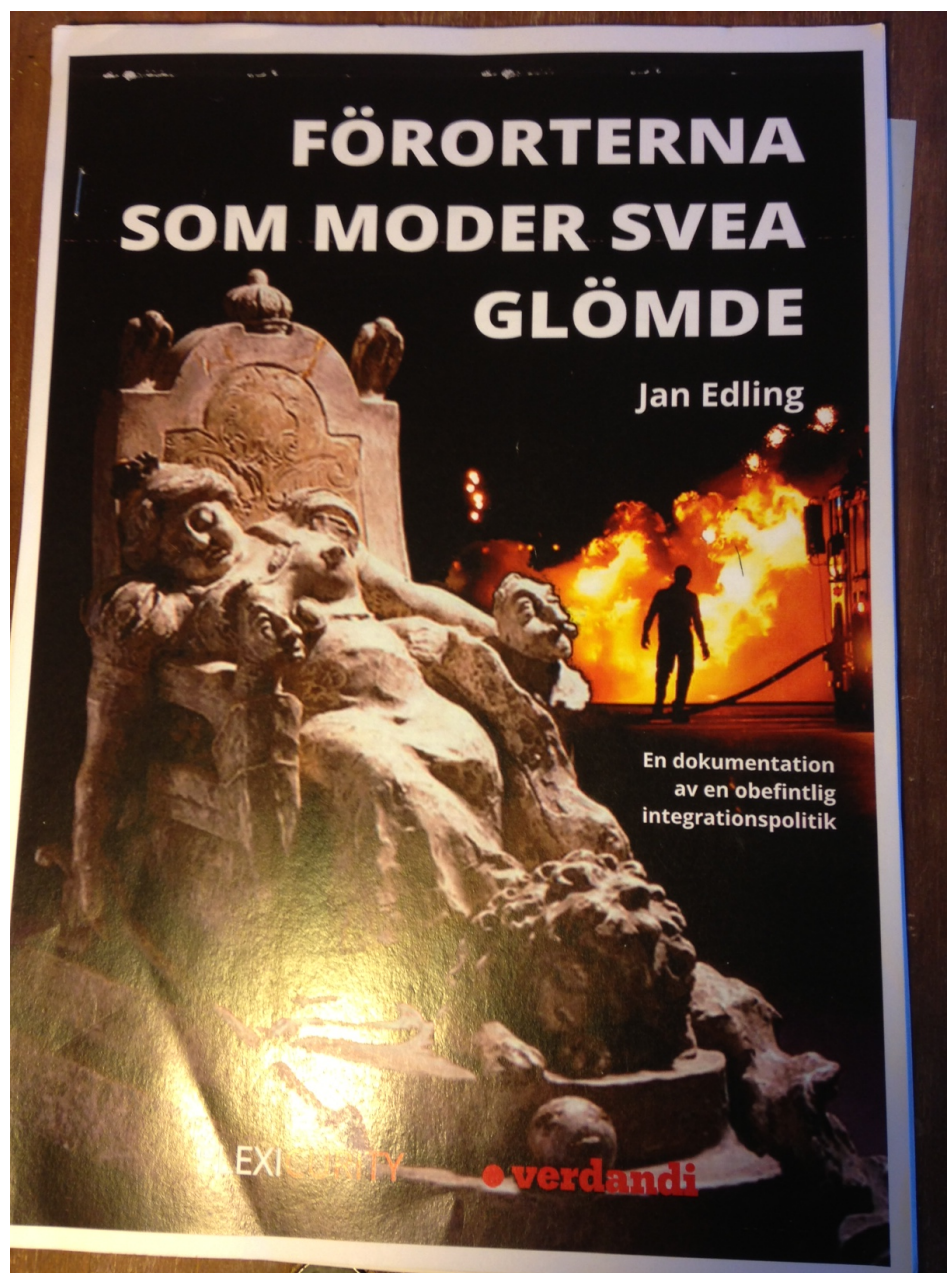
Utbildningsnivå

Sysselsättningsgrad

Inkomstnivåer

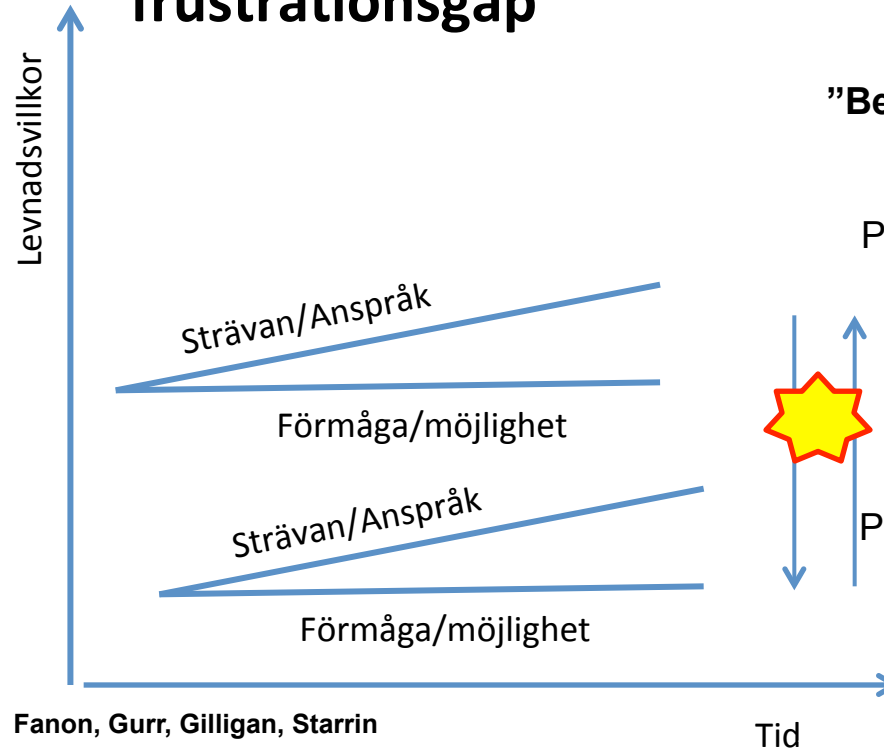
Ohälsotal

Valdeltagande

Utestängningens *lokala* frustrationsgap

Vem vill leva och dö som
ett problem , Som ett
oönskat liv –
IS erbjuder "hjälteodöden"

"Behov av att bli någon"

Kriminella nätverk
Legosoldat i Ukraina
Privata säkerhetsföretag
Global intifada - IS,
Svenskarnas Parti

Brinnande bilar
på beställning

Pulveriserade busskurer

Individuell skuldbeläggning - oartikulerad skam → Vrede / våld

**Inte bara unga män i resursvaga områden
allt fler unga kvinnor söker antidepressiva medel
och allt fler unga män blir kvar såväl i förorterna
som på landsbygden och upplever sig
såväl obehövda som oälskade**

Statens förändrade roll

När **staten drar sig tillbaka** från det politiska rummet ökar utrymmet för **städer** och deras nätverk.

Urbaniseringens utmaningar

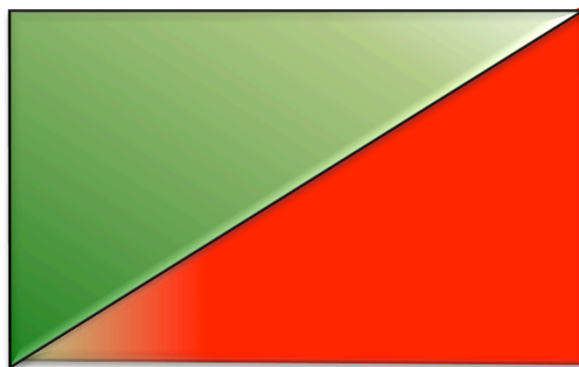
Urbaniserings- och tillväxttakt

Finansieringsgap

Låg och högutbildad arbetskraft sida vid sida
Inkomst- hälsoklyftor, Globala Nord/Syd

Spänningsfält

När det globala möter det lokala

Motor för
regional utveckling
Småstadens charm
Storstadens utbud

Slagfält
för
sociala
konflikter

Rörelseriktningen är politiskt påverkbar !

**Utmaningen ligger i samhällsproblemens
komplexitet**

Identifiera och analysera målkonflikter

mellan strävan efter att bli till en nod i det globala produktionsnätverket
och den sociala hållbarhetens krav

Målkonflikter – Unga och Unga vuxna – speciellt sårbara

Stadsbyggnadspolitik: befolkningstillväxt, förtätning – tillgång till det offentliga rummet

En stad för alla – Skateare i Stan, Bad i Sillvik eller i Sannegårdshamnen ?

Ungdomspolitik: partnerskap för medfinansiering - unga vuxnas delaktighet

Politisk marginalisering, demokratiska underskott

Bostadspolitik: den kreativa klassen – bostadsrätter *segregation, boomerang kids*

Utbildningspolitik: alla samma livschanser – skolans kompensatoriska ansvar –
60% utan godkända avgångsbetyg - territoriell stigmatisering och grannskapseffekter -

”isolerade öar av excellens i ett hav av okunskap”

Arbetsmarknadspolitik: produktionsnätverkens krav på kunskapsstaden
-flexibilitet och projektanställning – ökade inkomstskillnader –
förstärkt segregation – otrygga arbetsförhållanden

”skitliv” - ”prekariatet” – en tickande bomb

Den post-politiska staden

*Produktionsnätverkens fyra "mantra"
i sin strävan efter global konkurrenskraft*

Tillväxt,

kreativitet

innovation

attraktivitet

formar utvecklingstänkandet i svenska kommuner och urbana regioner

**Tillväxtmotor och en av världens mest
Innovativa regioner**

**VGR skall 2020 vara Världsledande
inom sina styrkeområden**

**Den enda vägens politik för att
möta de utmaningar som följer
i samhällsomdaningen spår**

**Stockholmsregionen ska bli Europas
mest attraktiva storstadsregion.**

**Ekonomisk tillväxt
"trickle down"**

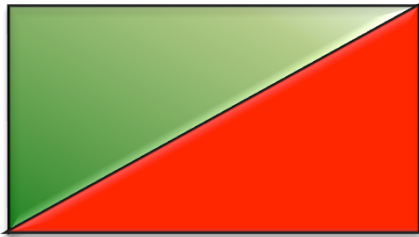
**Dags att
stanna upp
och tänka till**

**Hög attraktivitet
Stark konkurrenskraft**

**Ökad säkerhet
för hot mot det
skyddsvärda**

En urban regional politik i vår tid kräver synvänder !!

Ompröva synen på sambanden mellan tillväxt och välfärd

Stadslandet och grön affärsutveckling *The Big Green Opportunity*

Vår tids produktionssystem förändrar
sambanden mellan tillväxt och välfärd

Innovation och kreativitet kräver
ökad kognitiv förmåga och medskapande
Folkhälsans betydelse

En regional utveckling för alla

*Intresse- och
målkonflikter*

*Ekonomi ett medel
för att färdas väl
Karl Polanyi (1944)
IMF (2014)
Global Utmaning (2015)*

*Stötdämpare för att neutralisera
globaliseringens negativa effekter
Globaliseringens lokala uttryck*

Välfärd

Social Hållbarhet

Ny välfärdsregim

Proportionell universalism

(a) *Generell välfärdspolitik*

Stötdämpare för att hantera
målkonflikterna

(b) *Riktad Social
investeringspolitik*

Ökad heterogenitet medför
skilda behov och förutsättningar
Kompensatoriskt ansvar
Inte en fråga om omprioritering

Ekonomisk tillväxt

Ekonomisk hållbarhet

Ny tillväxtregim

(a) Att definiera & mäta tillväxt

Frikoppling: Livskvalitet/välbefinnande

(b) *Produktionsinriktning*

Ökad lokal resursmobilisering medger
gradvis minskat exportberoende

(när- och hemmamarknadens betydelse)

**uppmärksammar
sambanden stad och land**

Sociala risker

Hot mot det skyddsvärda
Öka säkerheten!

Vem definierar
vad som är skyddsvärt?
Vems säkerhet?

Mentala strukturer

*Det är innanförskapet som är problemet
Att riva utestängningens murar*

Förmåga att
hantera
komplexa
samhällsfrågor

Fokus på tillit och strukturer

Offensiv (positiv) Säkerhet

Förebygga
Främja
Skapa social tillit genom
relationsbyggande bemötande
EU-migranter i Hamburg
Dialog med graffitimålare

Underifrån

Social investeringspolitik

Sociala insatser en investering
- och inte en kostnad
Tidiga insatser minskar framtida kostnader
Social upphandling och
socioekonomiska bokslut

Känsla av samhörighet

Nyanlända och utrikesfödda
resurs och inte offer
Värdighet och respekt istället för
strukturell diskriminering
Närande istället för tärande

Arbetsmarknadspolitik

kompetenskrav, validering, risktagning

Söka upp folk där dom är

Fokus på sociala risker och på individen

Defensiv (negativ) Säkerhet

Stängsel,
Kontroll, Övervakning
Regelbunden visitering
Bekymmringsamtal

Ovanifrån

Dialog och medskapande från passivt objekt till aktivt subjekt

Renovering av miljonprogrammen
Omfattning och finansiering

Söka upp folk där dom är

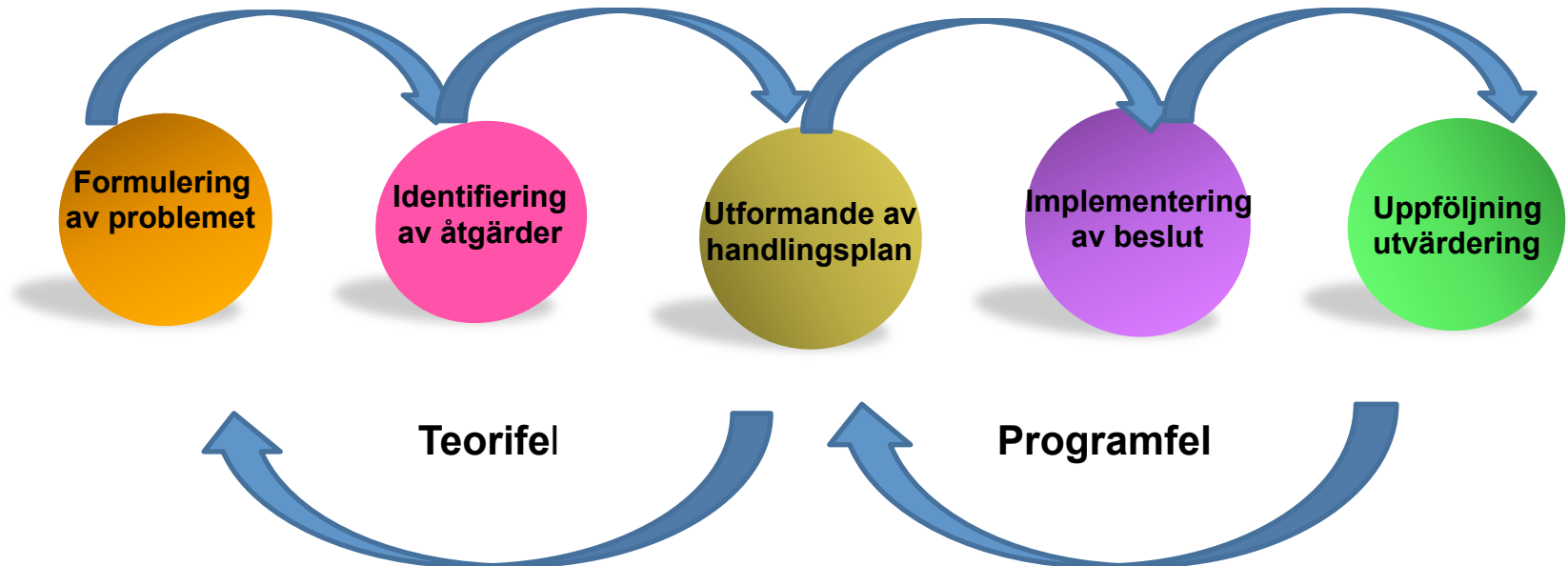

Medskapande

**Att vara del av och ansvarig
för gemensam handling**

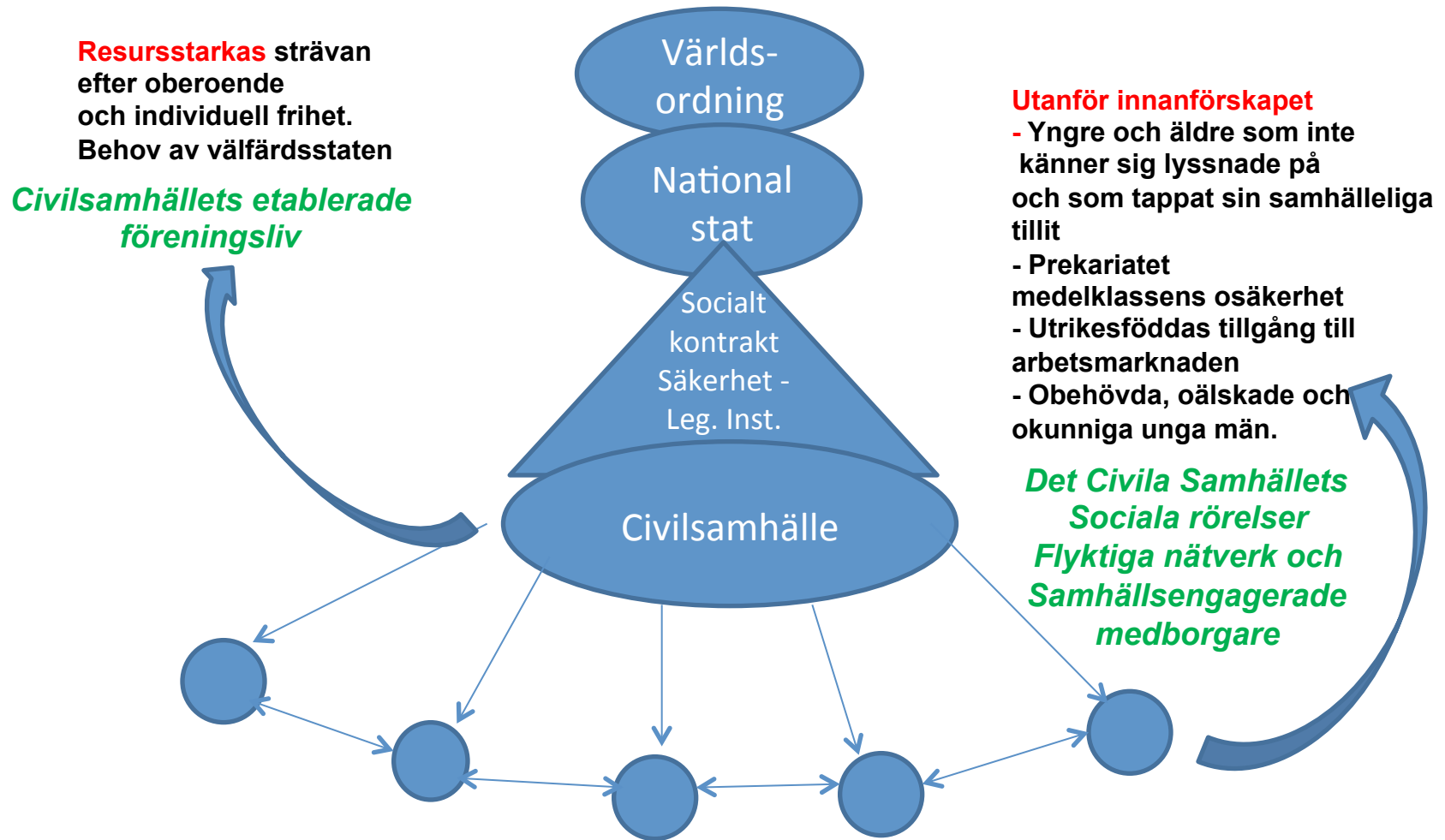
*Att kunna påverka vad som skall göras,
varför, på vilket sätt det skall göras*

Det handlar om att vara delaktig vid problemformulering,
Identifiering av åtgärdsprogram, upprättande av handlingsprogram,
genomförande och uppföljning.

Organisk kris

Det civila samhällets tudelning

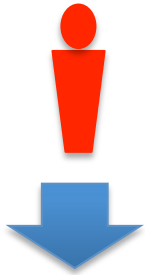
Det civila samhällets tudelning

riskerar att förstärkas genom det Idéburna Offentliga Partnerskapet (IOP) och "statens traditionella strävan efter att kontrollera och styra det civila samhället "(Trädgård)

Forskningslitteraturen beskriver ofta
invånarnas deltagande
med hjälp av tre olika samtalstyper:

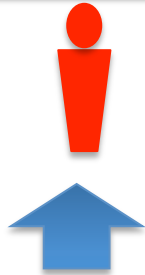
Den medskapandedialogen förutsätter
en mer *jämlig delaktighet*:

Information

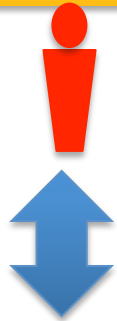
Vi vill att ni ska
veta något / förstå
oss

Konsultation

Vi vill veta vad
ni tycker,
tänker (känner)

Diskussion

Argumentation,
kommentar och
replik. Vilket
perspektiv är
"rätt"?

Lärande dialog

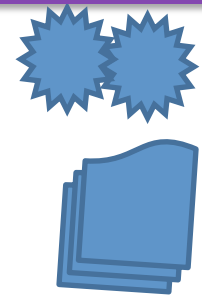

Vi tänker och
lär om frågan
tillsammans
från olika
perspektiv

Medskapande dialog
med konfronterande inslag

Vi synliggör
menings-
skiljaktigheter
och maktstrukturer

Vi gör
tillsammans
och
tar delat
ansvar
för resultatet

Alla samtalstyperna kan vara värdefulla, men för olika syften.
Dialog eller monolog avgörs av vad man gör före, efter och under samtalet

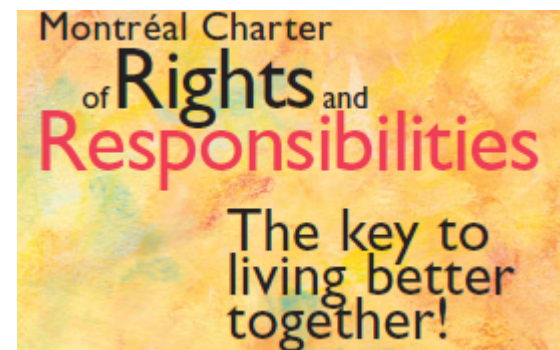
Att bryta det post-politiska tillståndet

Det viktiga samtalet om en
politik för en socialt hållbar region

Ett nytt samhällskontrakt

*En samhällsidé
där människors olikheter blir basen
för samhällsgemenskapen*

*Invånarnas Charter för
Rättigheter
och Skyldigheter
från denizens to citizens*

**Hur kan vår region klara sig bättre i världen
och hur kan vår region bidra till en bättre värld ??**

svenska regioner - en del av världen med delat globalt ansvar

Samtalet har just börjat *Tack för inbjudan !*

Hans Abrahamsson

School of Global Studies

Hans.Abrahamsson@globalstudies.gu.se

GÖTEBORGS UNIVERSITET